

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

Arabikansojen ystävyysseura ry

1/2010

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

AKYS-tiedote**1/2010****Arabikansojen ystävyyssseura ry****AKYS****PL 698****00101 Helsinki****www.kaapeli.fi/akys****Päätoimittaja Ilona Junka****Taitto Ari Sardar****AKYSin logo Kare Pohjavirta****Kannen valokuva:****Ari Sardar**

Kirjoituksissa esiintyvät mielipiteet eivät ole Arabikansojen ystävyyssseuran virallisia kantoja.

Palestiinalaisten 62 kärsimyksen vuotta

ja Mustafa Barghouti, Ilona Junka

3

Suomi on tylyin Schengen-maa, Ilona Junka

4

Inhimillisestä turvallisuudesta arabimaissa, Seppo Rinne

5

Arabiherkkuja, Krista Igbarria

7

Jemenin naiset, Inga Härmälä

8

Betlehem sinnittelee muurin puristuksessa, Ilona Junka

10

Extreme Survival Team

Beirutin maratonilla 6.12.2009, Teija Vaissi

12

Toisen luokan kansalaiset Israelissa, Teija Vaissi

13

Oletko sinä israelilainen? Haseeb Shehadeh

15

Oi, Jerusalem, Naim Ateeq

16

Israel juutalaistaa Palestiinaa, Ahti Tapiola

18

Safad, Salem Jubran

20

AKYSin hallitus

Ilona Junka, puheenjohtaja,

puh: 044 300 2039

Krista Igbarria, sihteeri

jäsenet: Kamal Aranki, Yehia El-

Sayed, Fawwaz Faris, Ilhan Hamid,

Aiman Kaddoura, Stig Lång, Virpi

Lähtenmäki, Kare Pohjavirta, Ris-

to Pieviläinen, Seppo Rinne, Ha-

seeb Shehadeh, Teija Vaissi, Mirja

Vaje ja Juhani Valo.

Jäsenmaksu 15/10 euroa

jäsenmaksutili: 800012-1669356, viitenumero 70001

Tukitilit:

Libanonin palestiinalaispakolaiset:

kummilapsitili 800011-123 0002, viite 1009

päiväkotitili: 800017-474 746 viite 2008

Sosiaalityöntekijäin kummirengas 800015-300182,

viitenumero 4006

Länsiranta:

Diabeetikkolapsitili: 800013-990505, viite 3007

Sahar Abu R'Mayes, lääketieteen opinnot 800013-990505,

viite 3104

Keräyslupa OKU 210A

Palestiinalaisten 62 kärsimyksen vuotta ja Mustafa Barghouti

Palestiina on jäänyt II maailmansodan synkäksi, eläväksi muistomerkiksi, avoimeksi haavaksi, joka osoittaa YK:n kyvyttömyyden saada päätöksensä toteutumaan.

Epätoivo oli aistittavissa vahvana vieraillessani Länsirannalla kuluvan vuoden alussa. Kukaan ei enää puhunut paremmasta tulevaisuudesta. Tosiasiahan on, että kaikista julkisista ”rauhanponnisteluista” huolimatta palestiinalaisten elinmahdollisuudet ja elintila kapenevat joka päivä, koska Israel ryöstää palestiinalaisten maa-alueita ja vesivaroja. Erityisesti Israelin Gaza-hyökkäystä seurasi alueen vesihuoltojärjestelmän laaja tuhoutuminen niin, että merivesi ja jätevedet sekoittuvat puhtaaseen veteen. Lisäksi Israel jatkuvasti kasvattaa turvavyöhykettään pienen Gazan kaistaleen reunoilla, tietenkin vain Gazan puolella rajaa. Valitettavasti myös Egypti ottaa osaa Gazan piiritykseen. Virallisesti turvavyöhyke on leveydeltään 300 metriä, mutta YK:n mukaan maanviljelijöitä ammutaan jo kilometrin päässä rajasta. Turvavyöhyke syö runsaan kolmanneksen Gazan viljelysmaasta. Länsirannalla palestiinalaisten elintilaa taas kaventavat jatkuvasti laajenevat juutalaissiirtokunnat.

Betlehemin kyljessä sijaitsevassa Aidan pakolaisleirissä sain käteeni palestiinalaisen ajanlaskun mukaisen kalenterin. Sen mukainen ajanlasku alkoi al Nakbasta eli toukokuun 15. päivästä vuonna 1948. Tuo päivä lasketaan palestiinalaisten kärsimyksen ja pakolaisuuden alkupisteeksi. Kalenterin joka päivän kohdalla on esitetty, montako vuotta, kuukautta ja päivää al Nakbasta on kulunut. Kuluvan vuoden toukokuun 15:nä al Nakba on kestänyt 62 vuotta. Tänä aikana suuri osa palestiinalaisista on elänyt pakolaisina pakolaisleireissä, osa elää Israelin saartamina Gazassa ja Länsirannalla ja osa toisen luokan kansalaisina

Israelin sisällä. Kaikkien heidän tilanteensa on tukala.

AKYSin yhteistyökumppani jo 1980-luvulta, tri **Mustafa Barghouti**, eturivin palestiinalainen lääkäri, demokratia-aktiivi ja parlamentin jäsen, on muiden palestiinalaisten kanssa koko ikänsä elänyt al Nakban varjossa. Mustafa Barghouti toimii johtajana kolme vuosikymmentä sitten perustamassaan terveydenhoitoverkostossa, Palestinian Medical Relief:ssä sekä palestiinalaisessa rauhanomaisessa vastarintaliikkeessä, Palestinian National Initiative:ssä, jonka hän perusti v. 2002 maailmanlaajuisesti arvostettujen maanmiesten **Haidar Ab-du-Alshafin**, **Edward Saidin** ja **Ibrahim Dakkakin** kanssa. Hän oli ehdokkaana presidentin vaaleissa v. 2005 keräten viidenneksen äänistä ohi pääpuolueiden Fatahin ja Hamasin.

Barghouti on tänään ehkä Lähi-idän suurin toivo rauhan saavuttamiseksi. Hänen kykynsä ja sitoutumisensa väkivallattomuuteen tunnustetaan laajalti. Irlantilainen v. 1976 rauhanNobelilla palkittu **Maired Maquire**, on tänä vuonna ehdottanut rauhan Nobelia Barghoutille, verrat häntä **Mahatma Gandhiin**. AKYS on kutsunut Barghoutin esiintymään Suomen Sosiaalifoorumiin Helsingissä lauantaina huhtikuun 24. pnä. AKYSin pyrkimyksenä on, että Barghoutin kaltaisten rauhanmiesten ääni kuuluisi laajasti.

Mustafa Barghouti

*Ilona Junka
puheenjohtaja*

Suomi on tylyin Schengen-maa

Parin vuoden ajan monet meistä ovat törmänneet siihen, ettei palestiinalaisia ystäviä, sukulaisia tai yhteistyökumppaneita pysty kutsumaan Libanonista Suomeen edes lyhyelle vierailulle. Vuoden takaisessa AKYS-lehdessä Kirre Koivunen toi julki sen, että kyse ei ollut yksittäistapauksista, vaan että Suomi evää viisumit kaikilta Libanonin, Syyrian ja Jordanian palestiinalaispakolaisilta. Selitykseksi ulkoministeriö tarjosi sitä, että Suomi joutuu toimimaan näin Schengen-maiden uusien sääntöjen takia.

AKYSin saama selitys oli väärä. Suomi näyttääkin olevan ainoa maa, joka ei päästä palestiinalaispakolaisia alueelleen. Libanonin armeijan pari vuotta sitten tuhoamasta Nahr el Baredin pakolaisleiristä kotoisin oleva **Hamzeh Assaad** kutsui minut kotiinsa keskustelemaan asiasta. Hamzeh oli yrittänyt saada vaimonsa 67-vuotiaan isän, **Mohamad Husseinin** Suomeen parin viikon vierailulle viettämään lomaa ja katsomaan perheen uutta vauvaa. Appiukko, joka on jo pari kertaa ollut Suomessa, viimeksi vuonna 2005, ei enää saanut viisumia. Palestiinan pakolaisena hän on ulkoministeriön mielestä ”turvallisuusriski”.

Hamzeh asuu Tikkurilassa vaimonsa **Hanadin** ja lastensa, 9-vuotiaan **Miiran** ja 7-vuotiaan **Aminin** kera. Perheen tähti on muutaman kuukauden ikäinen **Linda**-vauva, jota vaari olisi halunnut tulla katsomaan. Hamzeh kertoi, että hän tuli Suomeen 21-vuotiaana v. 1988 opiskelemaan kemiaa ja rahoitti opintonsa siivoustyöllä, mansikanpoiminnalla ja sen sellaisella. Kymmenen vuotta myöhemmin hän löysi Libanonin vierailullaan itselleen vaimon. Oman yrityksen ”Auto Amiira”, perustaminen takasi toimeentulon, joten perhettä saattoi ruveta kasvattamaan.

Selailin Hamzeh’n kanssa ulko-

Hamzeh ja perhe

ministeriön verkkosivuja (www.formin.fi). Sieltä palestiinalaispakolaisen syrjintä näkyy selvästi etenemällä pitkin polkua: **Maat ja alueet, Suomen hyväksymät asiakirjat maittain**. Libanonin ja Jordanian kohdalla mainitaan hyväksyttäviksi asiakirjoiksi vain passit. Palestiinan pakolaiset eivät voi saada näiden maiden kansalaisuutta eikä passia, vaan he elävät jo kolmannen ja neljännen polven pakolaisina. Syyria, joka ei hyväksynyt palestiinalaispakolaisten viisumien eväämistä, on viime keväänä saanut ulkoministeriön sivuille maininnan, jonka mukaan passin lisäksi viisumin voi saada myös henkilö, joka omaa ”Matkustusasiakirjan Palestiinan pakolaisille”. Aiemmin tämä matkustusasiakirja oli mainittu kelpaavaksi myös Libanonista ja Jordaniasta viisumia hakeville, mutta maininta poistettiin vuonna 2007.

Hamzeh arvioi, että Suomi on ainoa Schengen-maa, jossa pätee tällainen tiukka rajoitus: ”Minulla on sukulaisia ja tuttaviamonissa Euroopan maissa ja viime aikoina he ovat pystyneet kutsumaan luokseen kylään Libanonin palestiinalaisia niin Ruotsiin, Tanskaan kuin Saksaan ja Hollantiinkin. Kun tiedustelin vaimoni isän vii-

sumin eväämistä ulkoasianministeriöltä, sain melko totuudenmukaisen vastauksen, jossa nimenomaan todetaan, että Suomi ei hyväksy Libanonin myöntämää pakolaisen matkustusasiakirjaa. Vastauksessa pyöritellään Schengen-maita, mutta viime kädessä myönnetään, että tässä asiassa on kyseessä nimenomaan Suomen omasta päätöksestä.”

”Miten Suomi voi kohdella kokonaista kansaa näin? Eivätkö ihmisoikeudet ja ihmisten tasavertainen kohtelu edellytä, että kukin viisumihakemus käsitellään tapauskohtaisesti. Siinä yhteydessä voidaan arvioida, onko viisumin hakija luotettava ja onko kutsuja taloudellisesti kykenevä kutsumaan. Mutta kun vaimoni isä oli lähettänyt viisuminsa Suomen lähetystyöhön Syyriaan - Libanonissa Suomella ei enää ole omaa lähetystyötä – ja matkusti Damaskokseen saadakseen viisumin, sai hän jo ovelta kuulla, että turhaan tulitte. Päätös oli tehty jo etukäteen pelkästään sillä perusteella, että hänellä on vain matkustusasiakirja. Hän oli ollut Suomessa ennenkin ja aina lähtenyt säädetyssä järjestyksessä takaisin, miksi hänestä nyt oli tullut uhka? Se, että pelkkä kansalaisuus on syy viisumin eväämiseen, on puh-

Inhimillisestä turvallisuudesta arabimaissa

– poimintoja YK:n raportista

Arabimaiden inhimillisen kehityksen raportit ovat YK:n arabimaiden kehitysohjelmatoimiston toimittama inhimillisen kehityksen tasoa, edellytyksiä ja ongelmia eri puolilta käsittelevä julkaisusarja, joka on herättänyt huomiota suorasukaisuudellaan ja peittelemättömällä arabimaiden sisäisten heikkouksien ja ongelmien käsittelyllä. Raporttien tekijät ovat itse arabialaisia tutkijoita ja asiantuntijoita.

Vuodesta 2002 lähtien on julkaistu kuusi raporttia. Ne ovat käsitelleet tulevien sukupolvien mahdollisuuksia, tietoyhteiskuntaa, vapautta ja hyvää hallintoa sekä naisten asemaa. Viime vuonna raportoitiin¹ arabimaiden inhimillisestä turvallisuudesta.

Valtion tulee suojella

kansalaisiaan, ei vain itseään

Raportissa käsitellyt inhimillisen turvallisuuden ulottuvuudet ovat elinympäristöön ja luonnonvarojen riittävyyteen liittyvä turvallisuus, poliittisiin ja valtiollisiin järjestelmiin ja kansainvälisiin suhteisiin kytkeytyvä turvallisuus, ihmisryhmien välisiin suhteisiin liittyvä sosiaalinen turvallisuus, taloudellinen turvallisuus, ravitsemusturvallisuus, terveysturvallisuus ja henkilökohtainen turvallisuus. Kaikilla näillä alueilla arabimaiden

Arab Human Development Report 2009

Challenges to Human Security in the Arab Countries

asukkaiden elinolosuhteissa on huomattavia puutteita ja tilanne on pahe-nemassa monissa suhteissa. Joissakin maissa, kuten Irakissa, Somaliassa, Sudanissa ja palestiinalaisalueilla tilanne on jo pitkään ollut inhimillisen katastrofin tasolla.

Tässä tarkastellaan vain joitakin raportissa esitettyjä, lähinnä arabivaltioiden poliittisia järjestelmiä ja vallankäyttöä sekä maiden talouksien heikkouksia koskevia huomioita. Alikehittyisyys on tietysti monisyinen kokonaisuus eikä voida osoittaa tiettyä langanpätkää, josta koko kehityksen kerä alkaisi purkautua. Toisaalta voitaneen sanoa, että perustavanlaatuiset kansalais- ja poliittiset oikeudet, yhteiskunnallinen vakaus ja riittävä taloudellinen turvallisuus ovat välttämättömiä, jotta ihmiset pystyvät vaikuttamaan myös elinolojensa muihin puoliin, kuten ympäristön tilaan, koulutuksen saatavuuteen, terveyteen vaikuttaviin tekijöihin ja ravitsemukseen.

Useimpien arabivaltioiden rajat sulkevat sisäänsä toisistaan poikkeavia etnisiä, kulttuurisia ja uskonnollisia ryhmiä ja heimoja. Valtiot ovat

muodollisesti moderneja kansallisvaltioita, mutta niiden muodostuessa ei tällaisia jakoja eikä kansanryhmi-en sisäisiä siteitä ole useinkaan otettu huomioon. Valtiot eivät yleensä ole kyenneet luomaan sellaisia demokraattisia instituutioita, jotka turvaisivat varallisuuden yhtäläisen jakautumisen eri ryhmien kesken tai kunnioittaisivat kulttuurista moni-ilmeisyyttä. Tästä on seurannut, että joissakin maissa valtaväestöstä poikkeavan identiteetin omaavat ryhmät eivät tunnusta kansallisvaltion legitiimiyttä ja ovat pyrkineet vapautumaan sen kahleista. Valtion vastatoimet ovat olleet alistavia, vallitsevan poliittisen tyhjiön ovat voineet täyttää militantit ääriyhmät ja konfliktit ovat voineet kärjistyä väkivaltaisiksi.

Raportin kirjoittajien mukaan useimmissa arabimaissa kansalaisuus merkitsee hyvin vähän. Kansakunnan luomiseen ei riitä, että on armeija, keskitetty hallinto, yhtenäinen koulutusjärjestelmä, yhtenäistetty kansallinen historiankirjoitus ja kansallinen lentoyhtiö. Todellinen kansalaisvaltio ei suojele vain itseään vaan kansalaisiaan ja huolehtii heidän terveydestään, koulutuksestaan sekä vanhuuden turvasta.

Vain valtion ylläpitämät instituutiot, joiden rahoittamiseksi on olemassa riittävän laaja veropohja, voivat taata tällaiset kansalaisoikeudet. Tämä taas edellyttää laajaa keskiluokkaa, joka on kykenevä vaatimaan valtiolta sosi-

¹ Arab Human Development Report 2009, Challenges to Human Security in the Arab Countries. United Nations Development Programme, Regional Bureau for Arab States.

dasta rasismia”, Hamzeh ihmettelee.

Vuosi sitten AKYS yritti kysyä asiaa poliittisilta päättäjiltä. Kirje meni ensin eduskunnan ulkoasianvaliokunnalle. Sieltä vastattiin että asia ei kuulu eduskunnalle vaan ulkoministerille. Niinpä lähetimme kirjeet myös silloisille ministereille **Paavo Väyrysel-le** ja **Aleksander Stubbille**. Väyrysen sihteerä vastasi, että asia kuuluu Stub-

bille. Stubbilta tai hänen sihteeriltään emme saaneet vastauksen puolikasta-

kaan. Palestiinalaispakolaisten oikeus päästä Suomeen sukuloimaan tai yhteistyöjärjestöjen edustajia tapamaan voi tuntua pieneltä asialta verrattuna niihin moniin perusoikeuksien loukkauksiin, joita palestiinalaiset joutuvat kokemaan sekä pakolaislei-

reillä että Gazassa ja Länsirannalla. Mutta se on osaltaan osoitus siitä, miten julmaa ja välinpitämätöntä Suomen oma toiminta on. Koska syrjintä on puhtaasti kotoperäistä, tähän asiaan on kuitenkin mahdollisuus vaikuttaa. AKYSin ohella myös Ihmis-oikeusliitto toimii aktiivisesti syrjinnän lopettamiseksi

haastattelu Ilona Junka

aalisia oikeuksiaan. Raportin mukaan useimmissa arabimaissa tällaiset nykyaikaisen kansalaisten perusoikeuksista huolehtivan kansallisvaltion perusedellytykset ovat olemattomat.

Terrorismin vastaisen sodan nimissä säädetyt poikkeuslait ovat suurimassa osassa arabimaita syventäneet valtion omille kansalaisilleen muodostamaa turvallisuushakaa. Niiden perusteella hallitsijat voivat mielivaltaisesti rikkoa yksilöiden oikeuksia ja vapauksia.

Vaillinaiset kansalaisoikeudet ovat selvässä yhteydessä myös arabimaiden talouksien rakenteeseen. Arabimaista suurimman osan taloudet perustuvat öljyyn. Suuri osa öljytuloista menee suoraan valtiolle ja hallitseville eliiteille. Valtion saamat tulot ja niiden kulutuksen arvo suhteessa kokonaiskansantuotteeseen ovat arabimaissa suurempia kuin muissa vastaavissa etelän maissa. Tämä mahdollistaa valtion laajan kontrollin taloudesta ja laajan julkisen sektorin, joka kuitenkin on kansanvaltaisen hallinnon ulottumattomissa. Öljytulot tekevät valtiot riippumattomiksi kansalaisistaan, minkä ansiosta ne voivat ottaa huomioon vain oman yhtenäisyytensä ja turvallisuutensa.

Toinen öljyn ”kirous” on sen aikaansaama talouden rakenteellinen heikkous. Nekin maat, joilla ei itsellään ole huomattavampia öljyvaroja, ovat suuresti öljystä riippuvia öljyyn liittyvien palvelujen, alueen sisäisten investointien, vierastyöläisten kotiin lähettämien tulojen ja avustusten kautta. Vaikka öljy on tuonut joihinkin arabimaihin huomattavia rikkauksia, on paljon puhuttu öljyrikkaussiin mielessä harhaanjohtavaa, että se peittää alleen useiden arabimaiden talouksien rakenteellisen heikkouden ja siitä seuraavan valtion ja kansalaisten turvattomuuden. Monet arabimaat ovat muuttumassa yhä enemmän palveluita ja tuotteita tuoviksi maiksi, ja niissä itsessään tuotetut palvelut sijoittuvat arvonlisäysketjun alapäähän, kehittävät vain vähän paikallista osaamista ja lukitsevat maat huonoihin asemiin maailmantaloudessa. Kaikis-

sa arabimaissa on itse asiassa neljän viime vuosikymmen aikana tapahtunut ”deindustrialisoitumista”: ne olivat vuonna 2007 vähemmän teollistuneita kuin vuonna 1970. Arabimaissa merkittävin taloudellisen turvattomuuden muoto on työttömyys, joka erityisesti nuorten ja naisten keskuudessa on korkea. Jos maat eivät kykene ohjaamaan öljyvarallisuuttaan nuorten koulutukseen, työmarkkinoiden kehittämiseen, erityisesti naisten mahdollisuuksien parantamiseen ja sellaisten tietoon perustuvien kyvykkyyksien luomiseen, jotka vastaavat globaalin ja alueellisen talouden tarjoamiin mahdollisuuksiin, seuraukset voivat olla kestämättömät.

Todellisia paineita demokratiaan ei ole

Raportissa nähdään nykytilanteessa heikoiksi mahdollisuudet edistää poliittista reformia, joka siirtäisi poliittista järjestelmää hallitusten ja turvallisuusorganisaatioiden ehdottomasta vallasta parlamentaarisen kansalaisvaltion suuntaan. Hallitusten itsensä agendassa tällaista ei ole. Islamilaisten liikkeiden ohjelmissa demokratiin siirtyminen ei ole strategisena tavoitteena, vaan pikemminkin väline valtaan pääsulle niiden oman islamikäsityksen mukaisen islamilaisen yhteiskunnan pystyttämiseksi. Monissa maissa tällaisten liikkeiden toiminta on rajoitettu tai estetty, mutta raportin tekijöiden mielestä niiden sulkemiselle poliittisen osallistumisen ulkopuolelle ei ole mitään perusteita, jos niiden toimintaan ei kuulu väkivallan käyttö. Päinvastoin paras tapa ehkäistä väkivaltaisia konflikteja on taata protestiliikkeille vaikuttamismahdollisuudet. Liike-elämässäkään ei ole demokratiapaineita. Valtion voimakas rooli taloudessa mahdollistaa sen dominoivan roolin myös yksityisellä sektorilla, mistä johtuen liike-elämän edustajat ovat taipuvaisia tukemaan hallitsevia perheitä reformien vaatimisen sijasta. Yksityisinä kansalaisina vain harvat arabimaiden asukkaat tuntevat, että heillä on mitään mahdollisuutta muuttaa olemassa olevia

poliittisia oloja poliittisen osallistumisen kautta. Joissakin vakaimmissa maissa poliittisen osallistuminen asete on laskenut ja niissä, missä se on noussut, nousu on ollut yhteydessä lahkojen tai heimojen menestykselliseen jäsentensä aktivoimiseen eikä yleisiin poliittisiin kysymyksiin. Demokratian puuttuminen oppositioliikkeiden ja äänestäjien ydinvaatimuksesta on tuodittanut hallitukset uskommaan, että sisäisiä paineita demokratian kehittämiseen ei ole eikä siihen tarvitse kiinnittää huomiota.

Ulkopuolelta tulevista paineista maiden demokratisoitumiseen raportissa todetaan, että niiden sisältö ei ole ollut johdonmukaista. Yhdysvaltojen aloitteissa on painotettu demokraattisia muutoksia ”Suur-Lähi-idässä”. Terrorismin vastaisen sodan nimissä on toisaalta vahvistettu siteitä epädemokraattisiin, mutta yhteistyöhaluisiin hallituksiin. Poliittikan tavoitteena on myös ollut saada arabimaat auttamaan Irakin vakauttamisessa ja rintaman luomisessa Iranin uraaninrikastamisohjelmaa vastaan. Arabireformistien itsensä johtopäätös ulkovaltojen roolista on ollut, että ulkomaiden kannalta demokratialla alueella on merkitystä vain sikäli kuin se edesauttaa niiden omia turvallisuus- ja muita tavoitteita. Jos demokratisoituminen ei palvele näitä tavoitteita, nämä muut tavoitteet painavat aina enemmän.

Yhdessä suhteessa arabimaat ovat turvallisimpia paikkoja maailmassa. Konventionaalinen väkivaltarikollisuus on niissä erittäin vähäistä. Raportoitujen tappojen määrä suhteessa väkilukuun on arabimaissa alhaisin koko maailmassa.

Seppo Rinne

Kaikki arabimaiden inhimillisen kehityksen raportit ovat saatavissa internet-osoitteista <http://www.arab-hdr.org/> tai <http://hdr.undp.org/en/reports>.

Arabiherkkuja

Reseptit toimitti Krista Igbarria

KORIANTERIPAVUT

Tämä on hyvä lisuke, sopii myös kylmänä tarjoiltavaksi.

- 400g vihreitä papuja
- oliiviöljyä
- 2-3 tomaattia kuutioituna
- 3 valkosipulinkynttä pilkottuna hienoksi
- ruukullinen tuoretta korianteria
- suolaa

Kuumenna öljy pannulla. Lisää pavut ja anna niiden hautua miedohkolla lämmöllä kannen alla kunnes ovat melko pehmeitä. Lisää tomaattikuutiot ja hienonnettu valkosipuli ja anna hautua jälkilämmöllä muutaman minuutin ajan. Lisää korianteri ja suola. Sekoita hyvin ja kaada kulhoon.

MTABBAL (munakoisotahna)

- 1 kg munakoisoa
- 2 dl bulgarianjogurttia
- 1/2 tl suolaa
- 1 1/2 sitruunan mehu
- 1dl tahinaa
- 3 valkosipulinkynttä
- 3-4 rkl oliiviöljyä
- persiljaa

Laita munakoisot uuniin ja paahda niitä 225 asteessa n. tunti. Vinkki: laita munakoisot uunin keskitasolla ja alapuolelle tyhjä uunipelti; näin munakoisoista tulevat neste ei valu uunin pohjalle. Jäähdytä munakoisoja hetki, kuori ja hienonna ne. Valuta liika neste jogurtista ja lisää jogurtti hienonnetun munakoison joukkoon. Lisää puristettu valkosipuli, suola ja sitruunan mehu seokseen. Sekoita joukkoon tahina. Levitä seos lautaselle, kaada päälle hieman oliiviöljyä ja koristele hienonnetulla persiljalla.

HARIRA-KEITTO

- 1 dl kikherneitä
- 1 dl valkoisia papuja
- 1 dl vihreitä linssejä
- 1 prk (400g) kuorittuja tomaatteja
- 1 prk (400g) tomaattimurskaa
- 2 isoa sipulia
- 1,5 tl suolaa
- riipaus mustapippuria

- 1 tl kurkumaa
- 1 rkl sitruunamehua
- 1,5 dl vettä
- 1 tl vehnä jauhoja
- nippu korianteria
- nippu persiljaa
- 1 dl keitettyä riisiä
- (0,5 tl harissaa)

Keittoon lisätään monesti myös lampaanlihaa tai kanaa.

Harissa on tulista chilitahnaa, jota käytetään pohjoisafrikkalaisessa keittiössä mm. maustamaan keittoja ja couscousia. Harissaa myydään etnisissä liikkeissä, mutta sen voi korvata myös tomaattipyreellä ja tabascolla.

Huuhtelee herneet, pavut ja linssit. Liota niitä runsaassa vedessä muutama tunti tai yön yli. Siivilöi. Laita herneet ja pavut suureen kattilaan, peitä vedellä ja keitä noin 20 minuuttia. Lisää linssit ja keitä vielä noin 10 minuuttia. Lisää pieniksi kuutioituneita tomaatteja mehuineen, tomaattimurskaa ja hienoksi silputut sipulit. Mausta seos suolalla, pippurilla, kurkumalla ja sitruunamehulla. Keitä seosta puo-

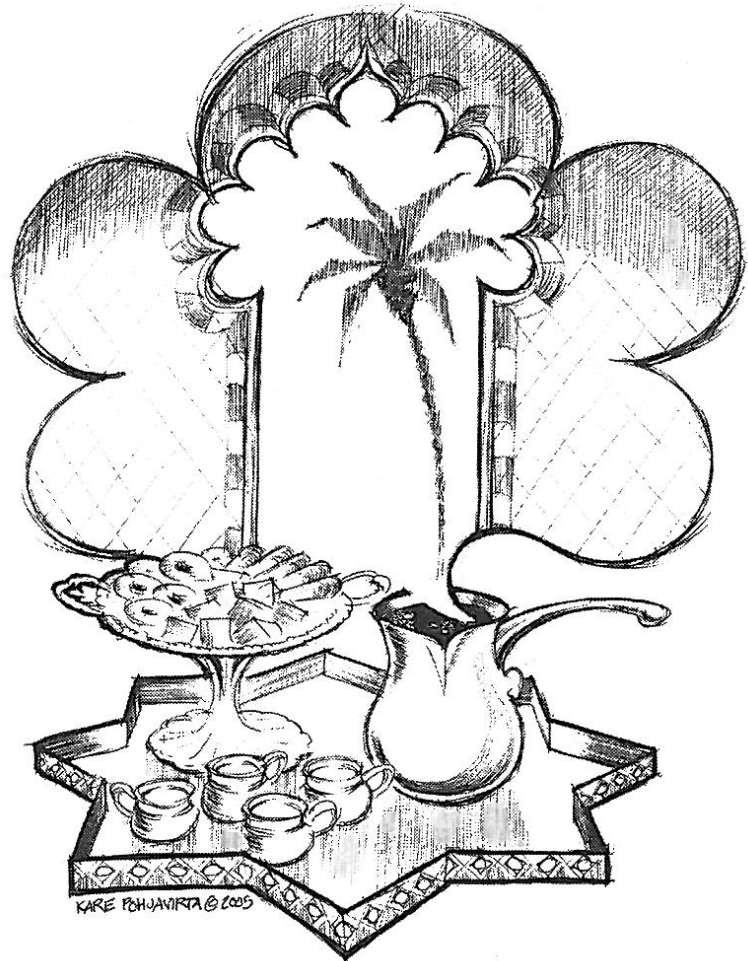
lisen tuntia. Sekoita jauhot veteen ja lisää seos ohuena nauhana keittoon koko ajan sekoittaen. Lisää lopuksi silputut yrtit, keitetty riisi ja harissa. Tarjoa heti.

MUNAKOISOSALAATTI

Tämä salaatti muistuttaa mtabbalia, mutta on nopeampi tehdä ja on maultaan kuitenkin erilainen, sillä tähän ei tule tahinaa eikä jogurtia.

- 1 iso munakoiso
- 1 dl oliiviöljyä
- 1 pieni sipuli
- 2 valkosipulinkynttä
- 2 tl sitruunamehua
- 1 tl suolaa
- 0,5 rkl sokeria
- Päälle: persiljasilppua

Leikkaa munakoiso ohuiksi viipaleiksi. Ruskista viipaleet runsaassa öljyssä pehmeiksi. Soseuta viipaleet. Lisää soseen hienonnetut sipulit, sitruunamehu ja mausteet. Nosta seos kylmään maustamaan ainakin tunniksi. Nostele salaatti lautaselle, lisää päälle persiljasilppua ja halutessasi loraus oliiviöljyä.

Jemenin naiset

Perinteiden, nykyaikaistumisen ja fundamentalismin ristitulessa

Jemen ei yllä kovinkaan korkealle tasavertaisuutta mittaavissa tilastoissa. Yksi esimerkki tästä on World Economic Forumin vuonna 2008 tekemä Global Gender Gap tutkimus, jossa vertailtiin 130 maata. Tilastojen mukaan Jemenin naiset eivät saa tarpeeksi koulutusta ja terveyspalveluita, eikä moni heistä osallistu kodin ulkopuoliseen työelämäänsä tai poliittiseen päätöksentekoon. Pelkät tilastot eivät kuitenkaan riitä tilanteen ymmärtämiseen, eivätkä ne myöskään kerro mitään naisten jokapäiväisestä elämästä.

Kun lähden ostoksille perheeni naisten kanssa, pukeudun pitkään vaatteeni peittävään mustaan leninkiin sekä päähuiviin, joka ei jätä hiustakaan näkyville. Samoin tekee 16-vuotias **Rana**. Hän ei peitä kasvojaan, toisin kuin useimmat hänen ikäisensä jemeniläistytöt. Ihailen hänen rohkeuttaan, sillä ei ole helppoa vastustaa sosiaalista painetta pukeutua kasvohuiviin.

Sukupuolten erottelua ei voi olla huomaamatta Jemenissä. Islam määrittää naiselle ja miehelle erilaiset roolit, ja perinteiset jemeniläiset pitävät huolen siitä, etteivät naisten ja miesten maailmat kohtaa kodin seinien ulkopuolella. Se edellyttää naisille ja miehille esimerkiksi erillisiä ravintoloita, juhlia sekä istumapaikkoja linja-autoissa. Suurimmaksi osaksi kahtiajakoa ylläpidetään, jotta naisten kasvot säilyisivät salaisina, esimerkiksi bussijaottelulla suojellaan naisia vierailta miehiltä. Suurin ongelma jaottelussa on, että se pitää naiset kodeissa ja miehet kaduilla. Useimmissa palveluammateissa kuten ravintoloissa ja putiikeissa toimii vain miehiä.

Kesällä 2008 olin kolme kuukautta työharjoittelussa nais- ja ihmisoikeusjärjestössä Taizin kaupungissa Jeme-

nissä. Asuin keskiluokkaisessa perheessä, jossa oli kolme teini-ikäistä lasta, ja heidän ansiostaan aloin ymmärtää yhteiskuntaa eri tasolla. Tämän lyhyen kesän aikana sain vähän makua siitä, millaista on elää naisena suhteellisen konservatiivisessa muslimimaassa, ja keräsin tietoa paikallisten naisten elämästä monien epävirallisen keskustelujen ja muutamien haastattelujen avulla.

Työharjoittelujaksoni aikana opin, että kasvoja peittävän hunnun paras puoli on sen tuoma anonymiteetti. Se rajoittaa juoruja, mihin kuljetaan, koska ja kenen kanssa. Se on yksi syy, miksi monet naiset kertovat rakastavansa huivia. Nimettömyyden suojassa naiset voivat ottaa vapauksia, kuten tavata miehen, mikä muuten saattaisi perheen häpeään. He voivat myös nauraa, kujeilla ja kirkkaista melko vapaasti, kun vastaavasti ilman huivia olevien naisten odotetaan käyttäytyvän maltillisesti ja pitävän etäisyyttä miehiin.

Vaikka sukupuolijaottelu on pitänyt naiset kaukana julkisesta elämästä, muutosta on ilmassa ja yhä useammat korkeakoulutetut naiset ja miehet seurustelevat sukupuolirajojen ylitse yliopistoissa ja työpaikoilla. Yhä modernimpi elämä kaupungeissa vaatii, että naiset voivat kouluttautua, ansaita omaa rahaa ja hankkia taloudellista itsenäisyyttä, jotta he voisivat olla oikeuksiltaan täysvaltaisia ja myös osallistua politiikkaan.

Samaan aikaan uskonnolliset voimat kamppailevat kaupunkien yhä modernimpaa elämää vastaan. Silloin tällöin epäviralliset uskonnolliset poliisipartiot saapuvat kaupunkeihin kiertämään ja kontrolloimaan yhdessä aikaansa viettäviä naisia ja miehiä. He vaativat pariskuntia todistamaan sukulaisuutensa tai avioitumisen. Jos pariskunnalla ei ole todisteita, partiot vievät heidät poliisiasemalle sel-

vitystä varten. Tällaiset partiot, joita on esimerkiksi Saudi-Arabiassa ja Iranissa, ovat Jemenissä laittomia ja suurin osa kansalaisista vastustaa niitä voimakkaasti.

Maaseudulla on aivan toinen maailma

Vaikka osa kaupunkien ihmisistä elää yhä nykyaikaisempaa elämää, miljoonat maaseudun naiset elävät heimoalakien ja -perinteiden mukaan ilman todellista mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä. Suurin osa näistä naisista ei osaa lukea tai kirjoittaa, ja niin kauan kuin miehet eivät anna naisille rahaa matkustamiseen tai ulkomaailmasta tietoa välittävää televisiota, naiset on helppo saada pysymään omassa kuplassaan. Naisten maailma ovat koti ja perheen viljelykset, joilla useimmat heistä työskentelevät. ”Eikö kylämme olekin oikea paratiisi?” useimmat naisista kysyivät tavatessani heidät.

Naisjärjestö, jossa olin työharjoittelussa, on nimeltään Women's Forum for Research and Training. Järjestön johtaja, **Suad Al-Qadasi** perusti järjestön vuonna 2000. Järjestön tärkein tavoite on parantaa naisten asemaa antamalla heille tietoa oikeuksista sekä välineitä tiedon käyttämiseen. Tätä toteutetaan muun muassa järjestämällä seminaareja, jotka käsittelevät vaikkapa ihmisoikeuksia, HIV:tä tai kansalaisyhteiskuntaa. Organisaatio julkaisee myös tutkimustuloksia ja ihmisoikeuksista kertovia tietolehtiä, joita jaetaan virastoille, kansalaisjärjestöille ja yliopistoille.

Islam vapauttavana kehityksen keinona

Viimeiset viisi vuotta Women's Forum for Research and Training on tehnyt yhteistyötä saksalaisen Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ)-järjestön kanssa pa-

Jemenin naiset koulutiellä

rantaakseen naisten tietoja oikeuksista, jotka islam antaa heille. Women's Rights in Islam -koordinaattori kouluttaa aiheesta kiinnostuneita, kuten imaameja, journalisteja ja muita aktiivisia ihmisiä. He levittävät sen jälkeen tietoa eteenpäin luennoilla, joita järjestetään moskeijoissa, yliopistoissa, naisjärjestöissä tai nuorten keskuksissa ympäri maata. Kaikki työskentelevät ilman palkkiota. Ohjelman viesti on saavuttanut arviolta 20 000 jemeniläistä naista ja miestä.

Ohjelmaa tarvitaan, sillä Jemenissä on islamin opeista monia väärinymmärryksiä. Imaamit ja muut auktoriteetit, kuten kylän vanhimmat, ovat usein huonosti koulutettuja ja opettavat yhtä huonosti koulutetulle kansalle, että heidän perinteensä ovat islamin mukaisia. Yksi tärkeä asia on opettaa ero sanojen **haram** (islamin mukainen kielto) ja **aib** (jemeniläisperinteen mukaan häpeällinen) välil-

lä. Usein haramia käytetään väärin aibin sijaan ja on useita asioita, jotka ovat aib Jemenissä: naiset eivät saa syödä, juoda tai nauraa yleisillä paikoilla ja heidän on oltava kotona ennen pimeän tuloa. Naiset eivät saa myöskään ajaa polkupyörällä tai moottoripyörällä. Kaikki tämä on häpeällistä, mutta mikään laki tai islam ei estä naisia tekemästä näitä asioita. Toisinaan kielletään väärin perustein naisilta myös oikeus perintöön, opintoihin, työskentelyyn tai kosinnasta kieltäytymiseen. Joillain alueilla naisia myös ympärileikataan, mikä ei myöskään perustu islamiin.

Vaikka naisten asemaa Jemenissä voi kutsua vähintäänkin heikoksi, ei tilanne maassa ole aivan toivoton. Koulutetut, muutoksen puolesta taistelevat jemeniläiset haluavat, että kaikki naiset saavat koulutusta niin, että he tietävät oikeutensa. Harjoitteluni aikana tapasin monia, niin naisia

kuin miehiäkin, joilla oli uskomatonta energiaa kamppailla muutoksen puolesta. He taistelevat samalla voimalla, jolla ahkeroivat viljelyksillä samaan aikaan, kun he huolehtivat myös eläimistä, lapsista ja kodista. Oleskeluni aikana kuulin useita kertoja miesten kehuva jemeniläisnaisten voimaa eikä syyttä. Naiset on ehkä kätkeyty taloihin, peitetty päästä varpaisiin ja heiltä on anastettu paljon oikeuksia, mutta harvoin näkee niin voimakkaita, elämäniloisia ja itsevarmoja naisia kuin Jemenissä. Naiset ottavat yhä enemmän osaa elämäänsä kodin ulkopuolella ja on ymmärrettävää, että miehet kokevat olonsa uhatuksi.

Teksti (ruotsinkielisenä)

& kuvat: Inga Härmälä

Suomennos: Tiina-Emilia Kaunisto

Betlehem sinnittelee muurin puristuksessa

AKYSin valtuuskunta **Marjatta Stenius-Kaukonen, Teija Vaisi** ja **Iiona Junka**, vieraili tammi-helmikuun taitteessa Betlehemissä. Tavoitteena oli tarkistaa AKYSin tukiohjelma Betlehemin lapsidiabeetikoille sekä suunnitella jatkoa yhdessä paikallisen ”Diabeetikoiden ystävät”-järjestön (Diabetics Friends’ Society, DFS) kanssa.

Länsirannalle saapuminen on aina shokki: tarkistuspisteet, israelilaisten sotilaiden epäluuloinen ja tyly käytös ja vuosi vuodelta pitenevä muuri aiheuttavat kierroksia mahanpohjaan.

Kun tarkistuksista ja muurista on lopulta selvitty, eteen avautuu Betlehemin perinteinen, kumpuileva maisema, jonka idylliä ei mikään näytä häiritsevän. Kohtaamme ystävälliset isäntämme, **Omarin** ja **Khalidin**, jotka kuitenkin kertovat rauhan rikkoutuvan öisin, kun israelilaiset sotilaat tulevat kaupunkiin, tuhoavat ta-

Mariam, diabeetikkoäiti lapsensa kanssa

loja, tutkivat asuntoja ja vievät ihmisiä mukanaan. Khalidin kotia vastaanpäättävä talo tuhottiin eräänä yönä

ja samassa yhteydessä sotilaat penkoivat koirien kanssa myös Khalidin kodin. Mitään olettamaansa he eivät löytäneet, mutta tapaus oli tavattoman traumatisoiva, erityisesti Khalidin neljälle lapselle.

DFS on voittoa tavoittelematon, vapaaehtoisvoimin toimiva, diabeetikoiden perustama järjestö, joka tarjoaa diabeetikoille ilmaiseksi tai kohtuuhintaan lääkäripalveluja ja taudin hoitoon tarvittavia verensokerin mittausvälineitä sekä myös tietoa ja aitoa välittämistä. Saamme tilaisuuden seurata järjestön tiloissa sekä lääkärin että silmälääkärin vastaanottoja. AKYS on vuodesta 2005 asti tukenut DFS:n työtä rahoittamalla joka kesä diabeetikkolapsille ja -nuorille tarkoitetun kesäleirin, jossa voi opetella tämän vaativan taudin kotihoidon perusteita. Nämä leirit ovat olleet suuri menestys maassa, jonka oma terveydenhoitojärjestelmä ei kykene tarjoamaan al-

Marjatta toi pitkäaikaisverensokerin mittauslaitteen ja tapasi Saharin, lääketiedettä opiskelevan diabeetikkotytön

Marjatta Stenius-Kaukonen toimi AKYSin puheenjohtajana järjestön suuruuden aikoihin, 1980-luvulla. Sen jälkeen hän on kansanedustajan toimen lisäksi ollut europarlamentaarikkona, Suomen Diabetesliiton varapuheenjohtajana ja Euroopan Diabetesliiton hallituksen jäsenenä. Nykyään Marjatta on Tampereen Diabetesyhdistyksen puheenjohtaja. Viime kunnallisvaaleissa hän keräsi jättimäisen äänisaaliin vasemmistoliiton ehdokkaana. Koska Marjattalla itsellään on ykköstyypin diabetes, taudin hyvä

hoito on aina ollut lähellä hänen sydäntään. Betlehemiin hän saapui mukanaan lahjaksi saamansa, käytetty pitkäaikaisverensokerin mittauslaite, jonka säilymistä ehjänä lennon aikana ja tarkistuksissa jännitimme matkalla. Uutena laite maksaa muutaman tuhannen euron verran eikä DFS:llä ole ollut tällaiseen laitteeseen varaa.

Marjatta pitää hyvänä sitä, että DFS:ssä potilaat ja lääkärit toimivat yhdessä:

”Minuun teki suuren vaikutuksen se, miten paljon DFS on saanut ai-

kaan niin vähillä resursseilla, vapaaehtoistyön varassa. Diabeetikoiden tarpeet ja ongelmat ovat samat kaikkialla maailmassa, mutta Betlehemissä mahdollisuudet nykyaikaiseen hoitoon ovat rajoitetut, vaikka DFS:llä on kaikki tarpeellinen perushoidon tieto.

Diabeetikoiden elämän laatua ja pituutta voidaan kohottaa ohjaamalla diabeetikoita oman taudin seurantaan. DFS:llä on valmius tiedon levittämiseen. He tarvitsevat kuitenkin taloudellista tukea voidakseen auttaa

keellisintakaan valistusta diabeteksen hoidosta. Tehostunut valistustyö on alkanut myös näkyä diabeetikkonuorten terveydentilassa ja ihmisten asenteissa: diabeetikkojen kokema syrjintä on lieventynyt.

AKYS ja DFS tekivät uuden yhteistyösopimuksen, jonka mukaan AKYS kanavoi tukea myös osa-aikaisen koordinaattorin ja terveydenhoitajan palkkaamiseen. Tämä antaa DFS:lle mahdollisuuden laajentaa ja kehittää

toimintaansa. Uuden suunnitelman mukaan tuki yltyä tänä ja ensi vuonna runsaaseen 23 000 euroon. Voidakseen lähettää tämän tuen AKYSin pittää saada kokoon 15 prosentin omavastuuosuus.

teksti Ilona Junka,
kuvat Marjatta Stenius-Kaukonen

AKYSin diabeteskeräyksen tukitili on
Sampo: 800013-990505

viitenu-
mero :
3007
Saharia
voi tukea
samalle
tilille
viitenu-
merolla:
3104

Silmätutkimus

Ilona, Sahar ja Marjatta

ihmisiä. AKYSin tuella toteutetut kesäleirit ovat keskeisen tärkeitä hoidonohjauksen, vertaistuen ja toivon antamisen kannalta, sen asenteen omaksumiseksi, että diabeteksen kanssa voi elää normaalielämää.

Erityisesti diabeetikotyöillä on Palestiinassa ongelmia tulla hyväksytyksi yhteisöissään. Heihin kohdistuva syrjivä asenne on nyt lievenemässä. Tällä matkalla kuulumme jo kolmen nuoren diabeetikkonaisen avioituneen ja olevan raskaana. Se on täällä jotain aivan uutta ja kuvaa hyvin sitä, miten asenne diabeetikoihin on muuttumassa myönteisemmäksi.

On tärkeää, että Betlehemin diabetes-työtä tuetaan edelleen.”

Matkan aikana tapasimme myös **Sahar Abu R'Mayesin**, jonka lääketieteen opintojen tukemiseksi AKYS on järjestänyt erillisen keräyksen. Vierailimme Saharin kodissa Kuolleen meren vastaisen aavikon reunamilla:

”Oli upeaa tavata Sahar ja nähdä, miten viehättävä ja tarmokas nuori nainen hän on. Saharin perheessä on seitsemän lasta ja pienistä tuloistaan huolimatta vanhemmat ovat päättäneet kouluttaa heidät kaikki akateemisesti, jos lapsilla on siihen kykyä ja halua. Erityisesti Saharin äidille tämä

on sydämenasia. Lapsista kolme vanhinta on tyttäriä ja kaikki he opiskelevat yliopistossa. Muiden kulut eivät kuitenkaan ole yhtä valtavia kuin lääketiedettä opiskelevan Saharin, jonka pelkkä lukukausimaksu on vuodessa 6 000 USA:n dollaria. Valmistuessaan Sahar antaa ympäristölleen hienon esimerkin siitä, että diabeetikonaiset ja muutkin vammaiset voivat pärjätä muiden lailla ja olla suureksi avuksi yhteisössään. Koska ulkoministeriön projektien säännöt ymmärrettävästi kieltävät yksittäisen nuoren tukemisen, AKYS joutuu keräämään yksin koko lukukausimaksusumman: sen maksamiseen AKYS on sitoutunut.

Kalliiden hintojen lisäksi Saharin elämää hankaloittavat opiskeluaikana myös pitkä matka Jerusalemin läheisyydessä sijaitsevaan Al-Quds-yliopistoon. Mekin saimme osaltamme tuntea, miten vaikeaksi liikkuminen on palestiinalaisille tehty. Kävimme kahteen kertaan Ramallahissa mm. tapaamassa AKYSin vanhaa yhteistyökumppania, tri **Mustafa Barghoutia** ja Suomen paikallista edustajaa, **Pia Rantala-Engbergiä**. Linnuntietä Betlehemiä Ramallahiin on parikymmentä kilometriä, mutta meille se kesti kiertoteineen ja tarkistuspiteineen yhteen suuntaan 1½-2 tuntia”, Marjatta päivittelee.

Extreme Survival Team Beirutin maratonilla 6.12.2009

VIVI VAISSI

”Palestinian people in Lebanon camps don’t live, they survive!” Palestiinalaiset Libanonin leireissä eivät elä, he pysyttelevät hengissä!

Näin otsikoi Lebanon News viime joulukuussa samaan aikaan, kun ryhmä suomalaisia psykologeja, kummeja ja maratonjuoksijoita vieraili Beirutissa. Tälle ryhmälle ei tarvinnut selittää, mitä otsikko tarkoittaa. Vierailu leireillä osoitti, että olosuhteet ovat muuttuneet kahdessakymmenessä vuodessa radikaalisti huonommiksi. Elää kuitenkin täytyy. Extreme Survival Team tuki 500 leirilapsen osallistumista Beirutin maratoniin ja mahdollisti kokemuksen, joka kantaa pitkälle.

Vuonna 2008 eräs minimaratoonari totesi: ”Hienointa oli se, että tunsin itseni tasavertaiseksi muitten kanssa ja kaikki olivat meille ystävällisiä.”

Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry. perusti pari vuotta sitten Extreme Survival Team –tukiryhmän, jonka avulla Beirutin maratonille saatiin viime vuonna mukaan n. 500 palestiinalaisleireillä asuvaa lasta ja kymmeniä aikuisia. Maratonin lähtöpaikka oli Beirutin pohjoispuolella hienostokorttelissa, luksuskauppojen keskellä. Pää kenossa pakolaisleirien lapset ihmettelivät korkeita rakennuksia ja väljiä, siistejä katuja, sillä useimmat heistä eivät olleet koskaan ennen käyneet Beirutissa. Missään ei roikkunut hengenvaarallisia sähköjohtoja, eikä tarvinnut tarpoa liejussa. Mutta ihmettely unohtui nopeasti lähtöpaikan hulinassa.

Beirutin maraton on iso, kansainvälinen tapahtuma, jonka ajaksi keskustan kadut tyhjennetään tehokkaasti autoista. Osallistujien tunnuksissa näkyy monenlaista ryhmää kasvissyöjistä Amnestyyyn. Leirilapsille oli hankittu sponsorituella yhtenäiset asut, lippalakit ja teepaidat sekä upouudet lenkkarit. Tietenkin osa juoksijoista oli myös koristautunut Palestiinan lipulla.

Kaikkien ei tarvinnut juosta maratonia osallistuakseen. Tarjolla oli myös 10 kilometrin Fun run tai 5 kilometrin minimaraton. Kävelläkin sai, mikä innoitti myös lasten äitejä ottamaan osaa, vaikka moni myönsi, ettei ollut eläessään ennen kävellyt kahta kilometriä pidempää matkaa, jos sitäkään.

Maratonin jälkeen pidettiin mitali-juhlat täytekakkuineen. Osallistujat vaihtoivat kokemuksiaan ja tekivät vertailuja edellisvuoden maratoniin. Kaikkein vaikuttavinta lapsista oli se, että he, leirien lapset, saivat osallistua tasaveroisin libanonilaisten kanssa yhteiseen tapahtumaan.

Suomalaisten kummien ja lasten yhteisen tapaamisen huipuksi osoitautui vaellus vuoristossa. Paikallisten ammattitaitoisten oppaiden seurassa saimme kiivetä korkeille vuorille, ihmetellä luontoa ja haukata raitista ilmaa.

Koko suomalaisten ryhmä pääsi tutustumaan leireihin. Ankeat olosuhteet kulminoituvat Nahr el Baredin raunioleirissä, jonka Libanonin armeija tuhosi kolme vuotta sitten. Sieltä lähdettäessä bussissa oli hiljaista ja moni mietti ehkä mielessään, mitä hyötyä meidän ponnisteluiltamme on, kun kaikki voidaan tuhoata hetkessä. Onneksi meillä oli epävirallisena matkanjohtajana psykologi **Kirsti Palonen**. Hän muistutti meitä siitä, että emme ole tekemässä työtä kehitysmaassa, vaan jatkuvassa kriisi- ja traumatilanteessa olevassa ympäristössä. Se merkitsee sitä, että emme voi ehkä pelastaa ketään, mutta tuomme aineellisen tuen lisäksi vielä arvokkaamman henkisen tuen. Traumaattisessa tilanteessa on äärimmäisen tärkeää, että uhrin ovat tietoisia siitä, että heitä ei ole unohdettu ja jätetty yksin. Tämä kaikki tuli todistet-

Kisa takana, mitalit kaulassa

tua leirikäynneillä. En ole koskaan ennen kokenut vastaavaa tunnetta, että pelkästään olemassaoloni ilahduttaa valtavaa määrää ihmisiä.

Samalla matkalla kummilapsia tapaamassa

Maraton-matkan yhteydessä ryhmä pääsi käymään pakolaisleireissä. Arabikansojen ystävyysseuralla on tällä hetkellä 38 kummilasta yhdeksällä Libanonin leireillä. Ryhmämme kävi joulukuun vierailun aikana Shatillasassa, Beddawissa, Nahr El-Baredissa ja Burj el Barjnehissa. Osa pääsi myös etelän leireihin. Tapasimme kaikkien leirien sosiaalityöntekijät ja saimme käydä muutaman lapsen kotona. Leirien paineet ovat kasvaneet väkimmä-rän kasvaessa. Nahr el Baredin murskaksi pommitetun leirin asukkaita ei ole vieläkaan pystytty sijoittamaan uudelleen. Osa on muuttanut muihin leireihin, osa asuu satamakontteja muistuttavissa ”rivitaloissa”, jotka ovat kesällä tulisen kuumia ja talvella hyytävän kylmiä ja kosteita.

Kummilastemme perheet ovat heikoimmassa asemassa olevia. Perheissä on sairautta, työttömyyttä ja mielenterveysongelmia. Useimmat asuvat hyvin alkeellisissa asunnoissa, joissa ei ole ikkunalaseja tai luukkuja estämässä sadetta. Lattiat ja seinät ovat kiveä, joten kylmyys on läpitunkevaa.

Leirien sosiaalityöntekijät ovat hyvin sitoutuneita ja vastuuntuntoisia.

VIVI VAISSI

He tuntevat jokaisen ”asiakaansa” koko perhetilanteen henkilökohtaisesti. Suomalaisesta käytännöstä poiketen heillä ei myöskään ole virastoaikaa, vaan he ovat tavattavissa käytännöllisesti katsoen ympäri vuorokauden.

AKYS on aloittanut tämän vuoden alussa Beirutissa ulkoministeriön tukeman projektin, joka keskittyy tukemaan mm. leireille perustettujen perheneuvontakeskusten toimintaa. Keskuksissa on mahdollista saada keskusteluapua ja mielenterveyden hoitopalveluja. Lasten lisääntyvä aggressiivisuus sekä äitien ja lasten masentuneisuus epävarmoissa oloissa huolestuttavat paikallisia sosiaalityöntekijöitä. Hoitomahdollisuuksien tarve on tarjottuihin palveluihin verrattuna moninkertainen.

Lasten tapaaminen on aina yhtä hauskaa. Kaikkein pienimmät ovat samalla tavalla iloisia ja leikkiin valmiita kuten lapset kaikkialla. Teinikää lähestyvien ja sitä vanhempien tilanne on jo toinen. Leirin todelli-

Maratonin jälkitunnelmissa

suus ja mahdollisuuksien vähyys vaativat melkoisia henkisiä voimavaroja, enemmän kuin tuon ikäisiltä voi vaatia.

Kaikki AKYSin kummilapset käyvät koulua ja heitä kannustetaan jatkamaan opiskelua niin pitkälle kuin mahdollista. Ilman tukeamme mahdollisuudet ovat lähes olemattomat.

Ensi joulukuussa taas Beirutissa
Extreme Survival Team järjestää myös tänä vuonna keräyksen sponsoroidakseen leirien lapsia seuraavalle Beirutin maratonille. Maraton juostaan 5.12.2010. Ensimmäisen kerran

v. 2008 suomalainen Psykologien Sosiaalinen Vastuu onnistui keräyksellä tukemaan 63 leirilapsen osallistumista. Viime vuoden tavoite kaksinkertaistaa osallistujamäärä ylitettiin moninkertaisesti. Tavoitteena on taas tälle vuodelle tuplata edellisvuoden lähtijämäärä, mikä tarkoittaa noin tuhatta osallistujaa. Suomesta lähtee todennäköisesti myös ensi joulukuussa ryhmä Beirutin. Asiasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Kirsti Paloseen tai **Nina Lyytiseen**. Lasten varusteidon hankintaa ja osallistumismaksuja voi tukea osallistumalla keräykseen.

Teija Vaissi

Keräystili: Libanon / Psykologien Sosiaalinen Vastuu
Sampopankki 800019-703530
Viitenumero: 4996
Keräyslupa: OKU 1348 A
Lisätiedot:
Kirsti Palonen,
kirsti.palonen@welho.com ja
Nina Lyytinen,
nina.e.lyytinen@gmail.com

Toisen luokan kansalaiset Israelissa

Susan Nathanin kirjan ”Toinen Israel” olisi pitänyt ilmestyä julkisuuteen suurin otsikoin. Sen olisi pitänyt herättää kiivasta keskustelua ympäri maailman. Sen olisi pitänyt nostattaa yleinen mielipide vastustamaan äänekkäästi Israelin harrastamaa sortopolitiikkaa omia kansalaisiaan vastaan. Miksi näin ei käynyt? Siksi, että sorretti kansalaisvähemmistö on arabeja, muslimeja? Siksi, että arvostelun kohteena on Israel, jonka toimia ei saa arvostella leimautumatta antisemitistiksi?

Sivistyneen valtion piirteeseen kuuluu, että se huolehtii myös vähemmistöjensä kansalaisoikeuksista. Susan Nathan kertoo meille kirjassaan, miksi Israel ei kuulu sivistyneisiin valtioihin. Muutettuaan asumaan arabi-

kylään hän, juutalainen yli viisikymmenvuotias nainen, näkee konkreettisesti miten systemaattista Israelin sorto on. Miten se hankaloittaa ihmisten jokapäiväistä elämää ja tukahduttaa kaiken edistyksen.

Viidesosa Israelin kansalaisista on arabeja. Tämä toinen Israel unohtuu helposti Gazan ja Länsirannan varjoon. On hämmäntävää tajuta, että Israelin sisällä elää palestiinalaisia lähes samanlaisissa olosuhteissa kuin Länsirannalla ja Gazassa, vain panssarivaunut puuttuvat. He asuvat omista kaupungeissaan muusta Israelista eristettyinä. Suurimpaan osaan arabikaupunkeja ei ole edes tienviittoja. Ei myöskään Tamraan, 25 000 asukkaan kaupunkiin, johon Susan Nathan päätti muuttaa ainoaksi juutalaiseksi.

Tamra sai näin asukkaakseen syrjinnän asiantuntijan. Nathan on syn-

tynyt juutalaiseksi, hänen sukulaisiaan on kuollut Hitlerin keskitysleireissä ja hänen tyttärensä poikaystävä kuoli palestiinalaisen itsemurhaiskussa. Hän kertoo saaneensa perusteellisen sionistisen koulutuksen, joka oli kuitannut palestiinalaisen historian ja kulttuurin merkityksettömäksi tai väittänyt, ettei sellaista ole olemassakaan. Hänellä olisi ollut pätevät syyt kirjoittaa toisenkinlainen tarina, mutta hän joutui arvioimaan kaiken uudelleen asuessaan Tamrassa, tutustuessaan henkilökohtaisesti Israelin arabikansalaiseen ja käydessään Israelin valtaamissa palestiinalaiskylissä, joista löytyy vielä selvät merkit entisistä asukkaista. Kaiken kokeman jälkeen hän kertoo suureksi pettymykseksensä huomanneensa, että Israelista, hänen kansastaan, on tullut sortaja.

Suomalainen valistunut lukija saat-
taa ihmetellä miten Nathan on voinut
olla näin tietämätön historiallisista to-
siasioista. Mutta hän ei ole ainoa. Ih-
minen uskoo mitä hänen halutaan us-
kovan, kun sitä tarpeeksi kauan totuu-
tena kerrotaan ja hävitetään kaikki to-
disteet.

Kirjassaan Susan Nathan kertoo,
miten syrjintä varjosti koko hänen
omaa lapsuuttaan. Hänestä tuntui
kuin hän olisi kantanut koko ajan mu-
kanaan keltaista tähteä sukunimensä
vuoksi. Ikään kuin juutalaisuus oli-
si ollut näkyvä tahra. Israeliin muu-
tettuaan hän tunsu tullessaan vihdoinkin
kotiin, mutta melko pian muuton
jälkeen hän alkoi tehdä epämiellyttä-
viä havaintoja oman kansansa tavasta
kohdella arabiväestöä. Muuttamalla
Tamraan hän pääsi näkemään syrjin-
nän sisältäpäin koko laajuudessaan.

Israelissa kuoleminenkin tuottaa arabeille hankaluuksia sillä maata hautaan ei ole

Tamra, kuten muutkin arabikaupungit
on eristetty omaksi alueekseen jonka
ympärillä on asumaton ”suojavyöhy-
ke”. Valtio on kaavoitustoimilla es-
tänyt kaupungin laajenemisen, joten
jokainen neliösentti on otettu asutus-
käyttöön. Israel on takavarikoinut pel-
lot ja kaavoittanut ne muihin tarkoi-
tuksiin, joten kotieläimet on pidettävä
rakennusten väleissä, olemattomissa
pihataloissa Ylöspäinkään ei voi kas-
vaa, sillä valtio on rajoittanut raken-
nuskorkeuden. Lapsille ei ole leikki-
tiloja. Valtio ei katso arabikylien kuu-
luvan kunnallistekniikan piiriin, joten
viemäröintiä ei ole. Koko infrastruk-
tuuri on jätetty hoitamatta toisin kuin
juutalaisten asuttamissa kaupungeis-
sa. Arabikaupungeissa ainoa tuki on
hamula eli heimoyhteisö, joka pitää
huolen omistaan.

Nathan asuu omassa asunnossaan,
mutta hänet otetaan jäseneksi talon
arabiperheeseen ja hän kuvailee tar-
kasti perheen tapoja, ruokailua ja yh-
teiselämää sanoinkuvaamattomassa
ahtaudessa. ”Elämä getossa ei herätä
vain lievää vangittuna olon tunnetta
vaan on kerta kaikkiaan tukahdutta-
vaa. Elämää kultakalamalajassa. Mis-

sään ei ole katseilta suojassa.”

Siirtokuntalaisille rakennetaan jat-
kuvasti uusia asuma-alueita jopa lu-
vottomasti, mutta Israelin arabit eivät
saa edes matkustaa maan rajojen ul-
kopuolelle tapaamaan naapurimaais-
sa tai Gazassa ja Länsirannalla asu-
via sukulaisiaan. Israelissa kuolemi-
nenkin tuottaa arabeille hankaluuk-
sia, sillä maata hautaamiseen ei ole.
Siirtokuntalaiset kulkevat aseistettui-
na ja heillä on oikeus ottaa haltuunsa
arabien omaisuutta, jopa taloja ilman
perusteluja.

Syrjintä ja eriarvoisuus on silmiin-
pistävää myös koulutuksessa ja työn-
saannissa. Arabilapsille tarkoitetuissa
kouluissa on juutalaiskouluja pienem-
mät budjetit, isommat luokkakoot ja
lyhyemmät koulupäivät. Arabilasten
koulurakennukset ovat huteria raken-
nuksia eikä heille saa opetuksen yhtey-
dessä puhua lukuisista aiheista. Tur-
vallisuuspalvelu valvoo tiukasti opet-
tajien ja rehtorien virkanimityksiä.
Arabisyntyisten Israelin kansalais-
ten työelämään sijoittumiseen liittyy
myös se paradoksi, että kaikki valtion
virat ja useimmat parempiarvoiset
työpaikat yliopistoissa ym. edellyt-
tävät, että hakija on käynyt armeijan.
Israelin arabeja ei kuitenkaan huoliteta
armeijaan, joten jäljelle ei jää kovin
paljon vaihtoehtoja.

Miksi ihmeessä kukaan tervejärkinen ihminen asuu täällä, jos ei ole pakko?

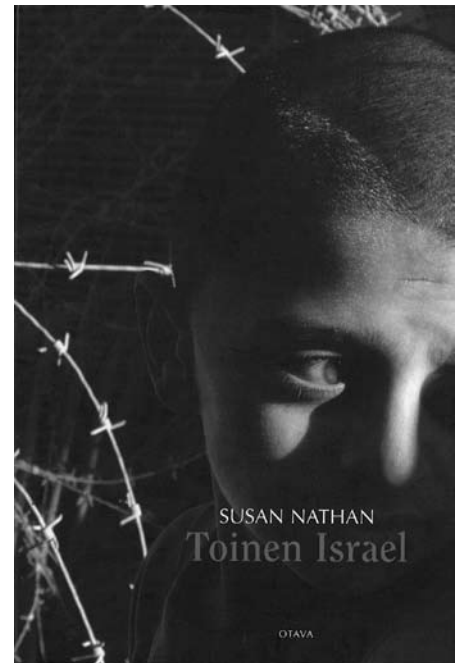
Tamrassa asuessaan Susan Nathan ei
tuntenut oloaan uhatuksi, vaikka oli-
kin kaupungin ainoa juutalainen. Jat-
kuvasti hän joutui kuitenkin törmää-
mään pelkoon. Se ilmeni vaikeutena
saada puhelinasentaja tai tavarankul-
jetusauto tulemaan Tamraan. Israe-
lin valtaväestö, juutalaiset pelkäävät
tulla arabikyliin. Yksikään McDo-
nalds tai Ikea ei uskalla rakentaa ara-
bikaupungin lähelle saati itse kaupun-
kiin. Nathania haastattelemaan tullut
Ha’aretzin naistoimittaja joutui mel-
kein hysteeriseen tilaan kun ei osan-
nut ajaa suoraan oikeaan osoitteeseen
vaan joutui pysähtymään. ”Ne tuijot-
tavat minua. Miksi ihmeessä kukaan
tervejärkinen ihminen asuu täällä, jos

ei ole pakko? Miksi joku muuttaa Tel
Avivista tänne?”

Vaikka Nathan löytää Israelin poli-
tiikasta paljon samankaltaisuutta Ete-
lä-Afrikan apartheidpolitiikkaan, Is-
rael ei hänen mielestään kuitenkaan
ole sen enempää natsi-Saksa kuin
apartheidin aikainen Etelä-Afrikka-
kaan. Israel on hän mielestään aivan
oma tapauksensa. Kirjan luettuaan tu-
lee mieleen ajatus, että Israel on näi-
tä kahta pahempi suhtautumisessaan
arabiväestönsä. Onhan sorto jo ajal-
lisestikin jatkunut yli puoli vuosisa-
taa.

Kirjasta ilmestyi viime vuonna eng-
lanninkielinen uusintapainos. Suo-
menkielinen painos on loppunut, mut-
ta kustantaja ilmoitti, että uutta ei ole
tulossa. Siis painostusta kustantajaan
päin ja viidakkorumpu käyntiin. Ky-
selkää kirjakaupoista ja tuttaviltanne,
hankkikaa käsiinne lukukokemus jo-
ka pysäyttää.

Teija Vaissi

Susan Nathan

Toinen Israel

Otavan kirjapaino Oy Keuruu 2005
*Alkuperäisteos: The other side of Is-
rael – My Journey Across the Je-
wish-Arab Divide*

Suomentanut Seppo Raudaskoski

Oletko sinä israelilainen?

Useimmille niistä Israelin kansalaisista, jotka kuuluvat tuon maan 1¼ miljoonaiseen arabivähemmistöön, maailman ainoaan väestöryhmään, jonka henkilötodistuksista löytyy etnisesti erotteleva merkintä ”arabi”, otsikon kysymys ei ole helppo. Siksi heillä ei voi myöskään olla kysymykseen vain yhtä rutiinivastusta. Vastaus riippuu monista asiahaaroista, kuten esimerkiksi siitä kuka kysyy ja missä paikassa, missä olosuhteissa ja missä tarkoituksessa.

Monet kysymykset ovat tulleet tutuiksi kaikille niille, jotka lähtevät pois maasta Ben Gurionin lentokentän kautta. Lentoasemalla kysytään sellaista kuin, mikä oli vierailusi tarkoitus, missä asuit, kenet tapasit, mitä teet ulkomailla työksesi, kuljetatko mukanasasi asetta tai teräsesinettä ja oletko pakannut itse matkalaukkusi.

Otsikossa esitetty kysymys - (puhehepreaksi ilman kysymysmerkkiä) - ei kuulu näiden automaattisten kysymysten joukkoon. Se esitettiin minulle 5. huhtikuuta 2009 hetkeä ennen kuin minun oli määrä nousta Finnairin koneeseen. Lennon matkustajat odottivat konetta odotusaulassa. Useimmat olivat lyhyeltä turistimatkalta kotimaahansa palaavia suomalaisia, jotka olivat juuri käyneet katsomassa Israelin ja Jordanian historiallisesti tai kristillisesti merkittäviä paikkoja. Minä taas olin palaamassa Suomen Akatemian mahdollistamalta kaksiviikkoiselta tutkimusmatkalta. Olin käynyt samarialaisten molemmissa asuinpaikoissa, Holonissa ja Nabluksen Gerazimissa tutkimassa tätä maailman vanhimpiin ja pienimpiin kuuluvaa vajaan 750 hengen – uskontokuntaa. Lisäksi olin käynyt Heprealaisen yliopiston kirjaston käsikirjoitusosastolla sekä Saksan protestanttien arkeologisessa instituutissa, joka sijaitsee Jerusalemissa Augusta Viktorian sairaalassa.

Nyt tässä Ben Gurionin lentoaseman odotusaulassa numero C3 minua lähestyi yhtäkkiä naisvirkailija, joka kysyi minulta heprean kielellä: ”Oletko sinä israelilainen?” Vastasin hänelle: ”Miksi haluat tietää?” Lentoaseman virkailija sanoi minulle viittoillen kohti nuorta naispuolista matkustajaa: ”Meillä on täällä 14-vuotias tyttö. Nimi on **Galit**. Jonkun pitäisi opastaa häntä koneen laskeuduttua Helsingissä niin että hän löytää sieltä matkalaukkunsa ja osaa poistua. Perillä häntä on sitten vastassa hänen oma perheensä.” Nainen jatkoi vielä tiedustelujaan: ”Jäätkö sinä itse Helsinkiin vai jatkatko sieltä matkaa toisella lennolla?” Vastasin: ”Tervetuloa vain seuraan. Kyllä minä voin auttaa häntä matkalla.” Hymyilin ja tervehdin häntä. - ”Shalom! rauhaa!”

Naisvirkailija kysyi: ”Mikä on sukunimesi?” Sanoin hänelle nimeni **Shehadeh**. Äänsin nimeni toisen konsonantin arabialaisittain Haa’. Useimmat nykyheprean puhujat, myöskään itämaiden juutalaiset ja maan arabit, eivät sosiaalipsykologisista syistä äännä alkuperäistä Haa’- äännettä. Äänne paljastaisi heidän identiteettinsä. Virkailija poistu hetkeksi. Palattuun hän pyysi saada tarkistaa matkalipustani näkyvän istuinnumeron vaikka hänen silmänsä tapittivat nimeäni. Sitten hän palasi paikalleen korkean tietokonepöydän äärelle.

Vieressäni oli kolme henkilöä, jotka kuulivat hyvin välillämme käydyn keskustelun kysymyksineen ja vastauksineen. Myös Galit seisoskeli itse lähellä istumapaikkaani. Virkailija ei palannut enää minun luokseni. Sen sijaan Galitia lähestyi nyt israelilainen nuori mies, joka saattoi tytön koneeseen ennen kuin kaikkia muita matkustajia pyydettiin esittämään lippunsa ja kävelemään kohti konetta.

Virkailija katosi minulta hetkeksi mutta ilmestyi pian taas näkyviin.

Ennen kuin lähdin poistumaan odotustilasta menin virkailijan luo. Nainen oli nostanut puhelimen korvalleen soittaakseen jonnekin mutta lasikin sen nyt alas ja odotti mitä minä sanoisin.

Kaiken järjen mukaan hän olisi ollut äskeisen tuoreen tapahtuman jälkeen minulle velkaa selityksen, mutta hän ei saanut sanaa suustaan. ”Missä Galit on?” kysyin itse häneltä. ”Oi voi”, hän vastasi, ”me löysimme täältä hänen sukulaisensa”.

”No, hyvä niin”, sanoin, ”Mutta eikö sinulle tullut mitenkään mieleen ilmoittaa siitä minullekin, kun olit tässä vain muutaman askeleen päässä?”

Punainen väri levisi virkailijan kasvoille eikä hän sanonut sanaakaan.

Vielä kuuden vuosikymmenen jälkeen juutalaisen ja arabin välillä ei maassa ole juuri ollenkaan luottamusta toiseen. Ei edes yleisellä inhimillisellä tasolla. Mitä sitten voit kuvitella luottamuksesta Israelin juutalaisten ja kahdenkymmenen kahden maan arabien välillä, joita on noin 300 miljoonaa! Heprealaisen sanonnan mukaan ihmistä pitää kunnioittaa, mutta häneen ei ole syytä luottaa. Nyt vaikuttaa siltä, ettei maassa tunneta sen enempää kunnioitusta kun luottamustakaan. Vai mitä mieltä on lukijamme? Ken elää pitkään, näkee kaikenlaista (‘iish e-ktiir bitshuuf e-kttiir).

Haseeb Shehadeh

Haseeb Shehadeh
filosofian tohtori,
seemiläisten kielten dosentti
Helsingin yliopisto

Oi, Jerusalem

- Palestiinalaisen vapautuksen teologiaa

Jerusalem on rauhan avain

Toimivan rauhan saavuttaminen on viime kädessä kiinni siitä, mitä Jerusalemilta tapahtuu. Konfliktille on vaikea kuvitella pysyvää ratkaisua, ellei kansainvälinen yhteisö rakenna rauhaa oikeudenmukaiselle perustalle. Mikäli kansainvälinen yhteisö ei kykene kumoamaan Israelin hallinnon poliittisia linjauksia Jerusalemin suhteen ja hillitsemään sen laittomia tekoja, rauha on aina pelkkä kangastus ja katastrofi siintää horisontissa. Mikäli Israel jatkaa kansainvälisen oikeuden rikkomista yksipuolisilla toimillaan Jerusalemin "juutalaistamiseksi", ovat minkä tahansa tulevaisuuden ratkaisun aiheuttamat kivut ja vaikeudet paljon suurempia. Kansainvälisen yhteisön on tehtävä hyvin selväksi, ettei toivota konfliktin ratkaisemisesta ole ellei kaupunkia jaeta palestiinalaisten ja israelilaisten kesken. Kaikki ehdotukset, joissa Israelin oikeudet saavat etusijan palestiinalaisten oikeuksiin nähden, ovat tuhoon tuomittuja ja niiden traaginen hinta on väkivalta ja monien viattomien ihmisten verenvuodatus.

Jerusalemin kolme lasta

Historian valossa voidaan sanoa, että Jerusalemissa on kolme lasta, jotka se on adoptoinut eri aikoina pitkän historiansa kuluessa. Jerusalemin äidillinen rakkaus ottaa avosylin vastaan kaikki kolme lastaan puolueettomasti. Yhdenkin lapsen olemassaolon kieltäminen tai marginalisoiminen aiheuttaa Jerusalemilta traagisen menetyksen ja sen kauneus turmeltuu. Traagista kyllä, nämä kolme lasta eivät ole koskaan kenneet jakamaan yhtäläistä perintöään. Aina kun joku heistä on saanut vallan, hän on kieltänyt ja tukahduttanut veljiensä oikeudet. Näin länsimaiset kristityt käyttäytyivät Bysantin ja ristiretkien aikaan. Näin muslimit käyttäytyivät pitkän hallintakautensa aikana, ja

näin Israel käyttäytyy tänään.

Israel sai Jerusalemin valtaansa vuoden 1967 sodan myötä. Israelkin halusi vaatia takaisin oikeutetun perintönsä, joka siltä oli kielletty. Oltiin voinut olettaa, että Israelin demokraattiseksi itseään kutsuva hallitus olisi tehnyt kaupungista todellisen rauhan kaupungin. Sen sijaan se ryhtyi "juutalaistamaan" kaupunkia ja tekemään siitä yksinomaan omansa. Sen sijaan, että Israel olisi modernia teknologiaa hyödyntäen luonut Jerusalemin, joka olisi rauhan malliesimerkki, se ryhtyi toteuttamaan politiikkaa, joka on yhtä syrjivä kuin aiempien valloittajien harjoittama politiikka. Israel kielsi useimmilta Länsirannan ja Gazan kaistan kristityiltä ja muslimeilta pääsyn kaupunkiin. He eivät voi edes käydä rukouksissa pyhillä paikoillaan. Lisäksi Israel salli joidenkin ääriuskonollisten uudisasukkaiden riistää palestiinalaisia muslimeja ja kristittyjä kirkostamalla, pettämällä, vääristelemällä ja uhkailuilla sekä naisten ja lasten terrorisoinnilla. Israel myös salli juutalaisten siirtolaisten syrjäyttää palestiinalaiset kaupungin muslimien ja kristittyjen kortteleista.

Se, mitä Israel on tekemässä Jerusalemilta, ei koskaan tuo rauhaa. Omalla toiminnallaan Israel rakentaa itselleen kivuliasta ja epävakaa tulevaisuutta ja kerjää kasvavaa vihaa, väkivaltaa ja verenvuodatusta. Israel kieltäytyy ottamasta oppia Jerusalemin historiasta uskoen, että se kykenee kääntämään historian ja viitoittamaan uuden suunnan, jota kukaan ei tulevaisuudessa pysty kääntämään. Se käyttäytyy ikään kuin Jerusalemin eläisi aikakaudella ennen Kristusta, ikään kuin kristinusko tai islam eivät olisi olemassa tasavertaisina juutalaisuuden rinnalla. Israelin nykyinen toiminta voi johtaa vain katastrofiin.

Rauhanvisio, joka ei syrji ketään

Haluaisin esittää hahmotelman visiosta tai lähestymistavasta, joka ottaa huomioon oikeudenmukaisuuden, tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden perusperiaatteet kaikkia kaupungin asukkaita koskien. Tämä on vain yritys ajatusten herättämiseksi kaupungin tulevaisuudesta. Se voi olla ensiaskel tiellä kunnianhimoisempaan visioon rauhasta. Todellisen rauhan saavuttamiseksi on tyydytettävä sekä palestiinalaisten että israelilaisten poliittiset ja uskonnolliset tarpeet.

Poliittiset tarpeet

1. Itä-Jerusalemissa, poissulkien muurien ympäröimä vanha kaupunki, mutta mukaan lukien kaikki siirtokunta-alueet, jotka Israel on takavarikoinnut palestiinalaisilta ja liittänyt Jerusalemiin, tulee tunnustettu Palestiinan valtion pääkaupunki. Israelilaiset, jotka valitsevat asuinpaikakseen Palestiinan pääkaupunkina toimivan Jerusalemin tulee tietää, että he asuvat Palestiinassa ja mitä se heiltä edellyttää.
2. Länsi-Jerusalemissa tulee Israelin tunnustettu pääkaupunki. Tällä alueella asuvat palestiinalaiset ovat Israelin alaisuudessa.
3. Jerusalemilaiset, niin israelilaiset kuin palestiinalaiset, voivat asua missä tahansa kaupungin osassa, mutta heidän kansalaisuutensa pysyy muuttumattomana.
4. Vanhan kaupungin muurien ulkopuolisesta Jerusalemissa tulee kahden suvereenin ja itsenäisen valtion, Israelin ja Palestiinan, kaksi pääkaupunkia. Jerusalemin on kuitenkin pysytävä avoimena kaikille asukkailleen ja kaikille maan asukkaille. Demokratian sääntöjen on pädeettävä yhtä lailla kaikkiin asukkaisiin niin idässä kuin lännessä. Tällainen visio ei suosi kumpaakaan osapuolta. Itä- ja länsipuolten rajat voisivat noudattaa suurin piirtein vuoden 1967 rajoja. Joitakin muutoksia voidaan ehkä joutua te-

Jerusalemmissä juutalaisten, kristittyjen ja muslimien pyhät paikat ovat aivan toistensa vieressä. Kuvassa vasemmalla näkyy moskeija ja suoraan edessä Itkumuuri.

kemään, mutta niissä tulee noudattaa tasapuolisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Uskonnolliset tarpeet

Juutalaisten, muslimien ja kristittyjen uskonnollisten tarpeiden täyttämiseksi on otettava huomioon seuraavat ohjenuorat:

1. Muurien ympäröimässä vanhassa kaupungissa on kaikkien kolmen uskonnollisen yhteisön tärkeimmät pyhät paikat. (Kristityillä mm. Öljymäki on vanhan kaupungin ulkopuolella, mutta yleensä ottaen merkittävimmät paikat ovat muurien sisäpuolella.)
2. Vanha kaupunki on julistettava erityiseksi pyhäksi alueeksi, joka jää sekä Israelin että Palestiinan suoran toimivallan ulkopuolelle.
3. YK:n on muotoiltava erityinen kansainvälinen peruskirja pyhän alueen hallinnoinnista. Mukaan on otettava poliittiset ja uskonnolliset edustajat Palestiinasta ja Israelista sekä kansainvälisestä yhteisöstä.
4. Israelin hämäreperäinen levittä-

tyminen vuodesta 1967 lähtien muslimien, armenialaisten ja kristittyjen kortteleihin, joka on antanut Israelille yliotteen muista vanhan kaupungin asukkaista, katsottakoon pätemättömäksi.

5. Kaikkien uskontojen harjoittajille on taattava pääsy pyhille paikoille.

Tässä visiossa on rauhan siemen, koska se pyrkii rakentumaan kaikkien oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun perustalle. Jerusalemin kaupunki on valloitettu uudestaan ja uudestaan 37 kertaa pitkän historian aikana. On aika antaa sille sen ansaitsema asema. Sitä ei pidä enää koskaan jättää sotilaallisen voiman oikeukujen armoille tai minkään valtion yksinomaiseen omistukseen. Kansainvälisen oikeuden voimin kansainvälinen yhteisö voi toteuttaa sellaisen ratkaisun, joka kunnioittaa kaikkien Jerusalemin asukkaiden vaatimuksia, oikeuksia ja arvoa sekä poliittisesti että uskonnollisesti. Tämän onnis-

tumiseksi tarvitsemme vain kansainvälisen yhteisön poliittista tahtoa ja suurvaltojen aktiivista tukea ja sitoutumista. Jos kansainvälinen kansojen yhteisö on tosissaan ja haluaa luoda oikeudenmukaisen ja pysyvän rauhan tälle alueella, se voi sen tehdä. Eikä aikaa ole hukattavaksi.

Naim Ateeq

Lähde: <http://groups.yahoo.com/group/ellahi/messages>

Naim Ateeq on Jerusalemissä sijaitsevan Sabeelin ekumeenisen vapautuksen teologian keskuksen (Sabeel Ecumenical Liberation Theology Center) johtaja. Hän on palestiinalaiskristitty, josta tuli pakolainen vuonna 1948, kun Israelin joukot tuhosivat hänen kotikaupunkinsa Beisanin. Hän on nykyään Jerusalemin Pyhän Yrjön katedraalin pappi. Ateeq puki ensimmäisenä sanoiksi palestiinalaisen vapautuksen teologian ajatukset.

Suomentanut: Krista Igbarria

Israel juutalaistaa Palestiinaa

Itä-Jerusalem on päällisin puolin kiehtova paikka. Mutkittavat kapeat basaarikadut ovat täynnä pieniä kaupoja ja kaduilla on eläväinen lähi-itä-läinen tunnelma. Ihmisten vaateista ja koruista voi jo useimmiten päätellä heidän uskontonsa. Ortodoksi juutalaiset erottaa helposti, monilla musliminaisilla on nykyään huivit ja kristittyillä varsinkin, jos he ovat turisteja, heiluu kultainen risti kaulassa.

Näinhän se on ollut satoja vuosia Jerusalemissa. Lähi-idän kolme suurta uskontoa jakavat saman pyhän kaupungin. Mutta sitä moni turisti ei tiedä, että tilanne ei välttämättä ole sama enää tulevaisuudessa – ei ainakaan jos se on Israelin nykyisestä hallinnosta kiinni. Itä-Jerusalemiä juutalaistetaan kovaa vauhtia. Israelin tavoitteena on että 80% Itä-Jerusalemin asukkaista on juutalaisia.

Tämä käytännössä tarkoittaa, että arabeja häädetään omista kodeistaan pois viikoittain ja tilalle muuttaa juutalaisia perheitä. Juutalaisilla perheillä, jotka muuttavat arabien koteihin, on hyvin heikko kosketus Lähi-itään. He ovat useimmiten Venäjältä, Etiopiasta tai Yhdysvalloista. Venäläisten siirtolaisten kohdalla yhteys ylipäänsä juutalaisuuteen (puhumattakaan Lähi-idän juutalaisuudesta) on myös hyvin heikko.

Länsi-Jerusalem on kuin mikä tahansa kaupunki Pohjois-Saksasta ja

tuntuu että se olisi maantieteellisesti väärässä paikassa. Onko tämä myös Itä-Jerusalemin kohtalo? Tai onko se koko Palestiinan kohtalo?

Se mitä tapahtuu Itä-Jerusalemissa, tapahtuu kaikkialla Palestiinassa ja varsinkin Länsirannalla. Mekanismi toimii seuraavanlaisesti: Israelilaisten siirtokuntien ympärillä on turvallisuusvyöhyke. Joka viikko tai oikeastaan melkein joka päivä otetaan palestiinalaisen omistamaa maata ”turvallisuusvyöhykkeeksi” eli alue joutuu Israelin armeija hallintaan.

Turvallisuusvyöhykkeelle rakennetaan laitton siirtokunta (YK:n päätöslauselmien mukaan kaikki siirtokunnat ovat laittomia, mutta Israelissa puhutaan laillisista ja laittomista siirtokunnista.). Laittoman siirtokunnan ympärille muodostetaan turvallisuusvyöhyke ja jolle taas rakennetaan siirtokunta. Näin pala palalta Israel laajenee ja Palestiina pienenee.

Seuraavassa kuvia ja tunnelmia nykyisestä Palestiinasta.

Kuvat ja tekstit AHTI TAPIOLA

Israelin sortotoimet palestiinalaisia kohtaan ovat kestäneet yli 60 vuotta. Ihmiset ovat pyrkineet saamaan epänormaaleissa oloissa elämänsä mahdollisimman normaaliksi. Nabluksessa pidettiin viime vuonna ostosfestivaali

Jaffa portti on yksi kahdeksasta Itä-Jerusalemin vanhan kaupungin muurin porteista. Legendan mukaan kaikki Jerusalemin valloittajat ovat kulkeneet sen kautta.

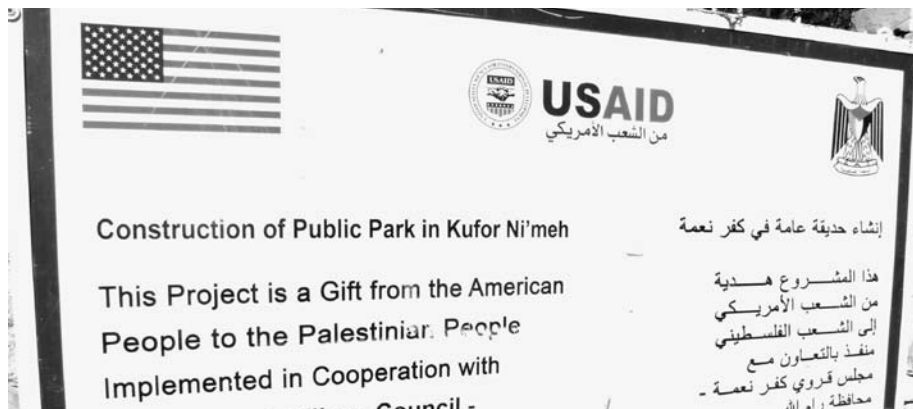
Jasser Arafatin olisi halunnut, että hänet haudattaisiin Itä-Jerusalemiin. Israel ei suostunut tähän, joten Arafatin hauta sijaitsee Ramahallissa.

Nabluksen kaupungissa israelilaiset siirtokuntalaiset ovat vallanneet palestiinalaisilta kortteleita. Nabluksen basaarien yläpuoliset talot kuuluvat siirtokuntalaisille. He alkoivat heitellä ikkunoista kiviä basaarissa kulkijoiden päälle. Joten kauppiaat laittoivat rautaverkon suojaksi. Sen jälkeen siirtokuntalaiset alkoivat muuan muassa heitellä isoja teräviä nauvoja sekä virtsalla täytettyjä lasipulloja.

Ennen sionismin tuloa alueelle palestiinalaiset ja juutalaiset elivät rauhassa keskenään ja vastustivat yhdessä ulkopuolelta tulleita miehittäjiä.

Yhdysvallat on yksi suurimmista avuntarjoajista Länsirannalla. Samanaikaisesti se on Israelin suurin tukija ja ennen kaikkea aseistaja. Israel on käyttänyt Yhdysvaltojen aseita murhamaan tuhansia ihmisiä viime vuosina niin Gazassa, Libanonissa kuin Länsirannalla. Yhdysvallat on saanut näistä sotilasoperaatioista tarkat informaatiot, jotta se voi kehittää tehokkaampia aseita. Israel onkin tärkein Yhdysvaltojen aseellisuuden testilaboratorio.

Yhteydenottokortti

☐ Haluan liittyä Arabikansojen ystävyysseuraan

☐ Ilmoitan muuttuneet yhteystietoni

Nimi _____

Osoite _____

Sähköposti _____

Puh _____

☐ Haluan tietoa AKYS:ista

☐ Haluan AKYS:in sähköpostilistalle, jossa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

☐ Haluan tietoa kummitoiminnasta

جمعية الصداقة الفنلندية - العربية

Safad

*Niin, minusta on tullut vieras Safad!
Mutta sinäkin olet vieras minulle!
Talosi kyllä hymyilevät minulle
murheisin silmin,
mutta niiden asukkaat
ajavat minut pois.*

*Miksi sinä harhailet
noin päämäärättä, arabi?
Eikö kukaan enää vastaa tervehdykseesi?*

*Tämä oli sinun menneisyytesi maaperä,
sinun rakkautesi maaperä.
Mutta he pakenivat
kaikkeen maailmaan.
Ja hiljaisuudessa yksin
kannan sielunmessua huulillani.*

*Silmissäsi
nöyryytyksen häpeä.
Leijonan nöyryytys,
uskokaa minua!
Voi hyvin Safad,
rakastettu Safad,
voi hyvin!*

Salem Jubran

*suomentanut Tuula Rutanen, Suomi-Palestiina Seura
Palestiinalaisia runoja*

Safad oli palestiinalaisten asuttama kaupunki Pohjois-Israelissa, jonka väen juutalaiset maahan tunkeutuja karkottivat 1940-luvun lopulla.

Internet-osoitteessa:

<http://www.palestineremembered.com/Safad/Safad/> toivottaa tervetulleeksi Safadiin, jonka etnisestä puhdistuksesta oli sivulla olevan laskurin mukaan kulunut kuluvaan vuoden maaliskuun ensimmäisenä päivänä 22 585 päivää.

Palautus:

**Arabikansojen ystävyysseura
PL 698
00101 Helsinki**

postimerkki